

Miikka Pyykkönen, Jyväskylän yliopisto (kulttuuripolitiikka),
miipyyk@yfi.jyu.fi

MAAHANMUUTTAJIEN YHDISTYKSET, KULTTUURI-IDENTITEETTI JA SUKUPUOLI

Esitelmä "Mies Suomessa, Suomi miehessä" -
luentosarjassa.

Helsinki, Metsätalo, 10.12.2008

Esitelmän rakenne:

- Maahanmuuttajayhdistysten typologia
- Yhdistyksiä koskevat "ulkopuoliset" odotukset
- Yhdistysten ideat ja toiminta suhteessa kulttuuriin
- Yhdistykset ja sukupuoli
- Yhdistykset ja maahanmuuttajamies
- Johtopäätökset

Maahanmuuttajayhdistysten* tyypittely

- Etniskulttuuriset yhdistykset (Jkl 8, Tre 13)
- Monikulttuurisuusyhdistykset (Jkl 4, Tre 5)
- Uskonnolliset yhdistykset** (Jkl 6, Tre 3)
- Naisten yhdistykset** (Jkl 2, Tre 2)
- Nuorten yhdistykset** (Jkl 3, Tre 1)
- Liikuntayhdistykset** (Jkl 2, Tre 1)
- Taideyhdistykset** (Jkl 3, Tre 2)
- Kotouttamisyhdistykset (Jkl 3, Tre 1)
- Koalitioyhdistykset (Jkl 3, Tre 1)

* Maahanmuuttajayhdistys = yhdistys, jonka ovat perustaneet Suomeen ulkomailta muuttaneet ja joiden hallitusten enemmistön muodostaa tällaisen taustan omaavat henkilöt (yhteensä noin 700 yhdistystä Suomessa)

** Jäsenrakenteeltaan ja kohderyhmältään yksi- tai monietnisiä

Ulkopuoliset odotukset

- Maahanmuuttajayhdistyksiltä odotetaan hallinnon, muiden maahanmuuttajatyöhön osallistuvien järjestöjen, maahanmuuttajien ja toisten maahanmuuttajayhdistysten taholta esimerkiksi:
  - osallistumista maahanmuuttajien kotouttamiseen (ns. rinnasteiset kotouttamistoiminnot ja palvelutuotanto)
  - maahanmuuttajien oman kielen, kulttuurin ja uskonnon säilyttämistä
  - perhetyötä ja sukupolvien välisen "kuilun" silloittamista
  - uusia ideoita ja uutta toimintaa
  - maahanmuuttajien aktivointia ja kansalaisuuskasvatusta
  - tiedonvälitystä
  - kumppanuuksia projekteissa ja muissa hankkeissa
- Odotusten toteutumista säädellään mm. rahoituksen, kumppanuuksien ja asiantuntijatiedon avulla

Ulkopuoliset odotukset

- Muut maahanmuuttajayhdistykset odottavat mm.
  - Tiedonvälitystä
  - Yhteistyötä
  - Koalitioita "yhteisen äänen" löytämiseksi ja muodostamiseksi

Maahanmuuttajat odottavat esim.

- Vertaistukea arjen tilanteissa ja hallinnon kanssa toimimisessa
- Maahanmuuttajien intressien ajamista
- Kulttuuri- ja harrastuspalveluja
- Kulttuuriperinnetoimintaa
- Kulttuurin, kielen ja uskonnon opetusta nuorille ja lapsille
- "Kulttuuritulkkauksia"

Yhdistykset ja kulttuuri

- Yhdistysten kulttuuritoiminnasta liittyy yleensä lähtömaan kulttuuriin (tapakulttuuri, kulttuuriperintö, kieli, taiteet, merkitykset, yhteisöllisyys, arvot ja uskomukset)
- Kulttuuritoiminnan muotoja ovat esimerkiksi keskustelutilaisuudet, seminaarit, kulttuurijuhlat, taidetapahtumat, urheilutapahtumat, uskonnollisten tilojen ylläpito ja seremonioiden järjestäminen, leirit ja illanvietot, yhteydenpito suomalaisiin ja kansainvälisiin sisaryhdistyksiin, ja jossain määrin lähtömaihin suuntautuvat projektit
- Valtaosa kulttuuritoiminnasta ns. hiljaista toimintaa; jäsenten yhdessäolo ja tekeminen tuottaa, uusintaa ja uudistaa kotimaasta periytyviä kulttuurisia konventioita, merkityksiä ja järjestyksiä
- Kulttuuritoimintaa suhteessa "valtakulttuuriin" sekä kulttuurien kohtaamiseen ja sekoittumiseen

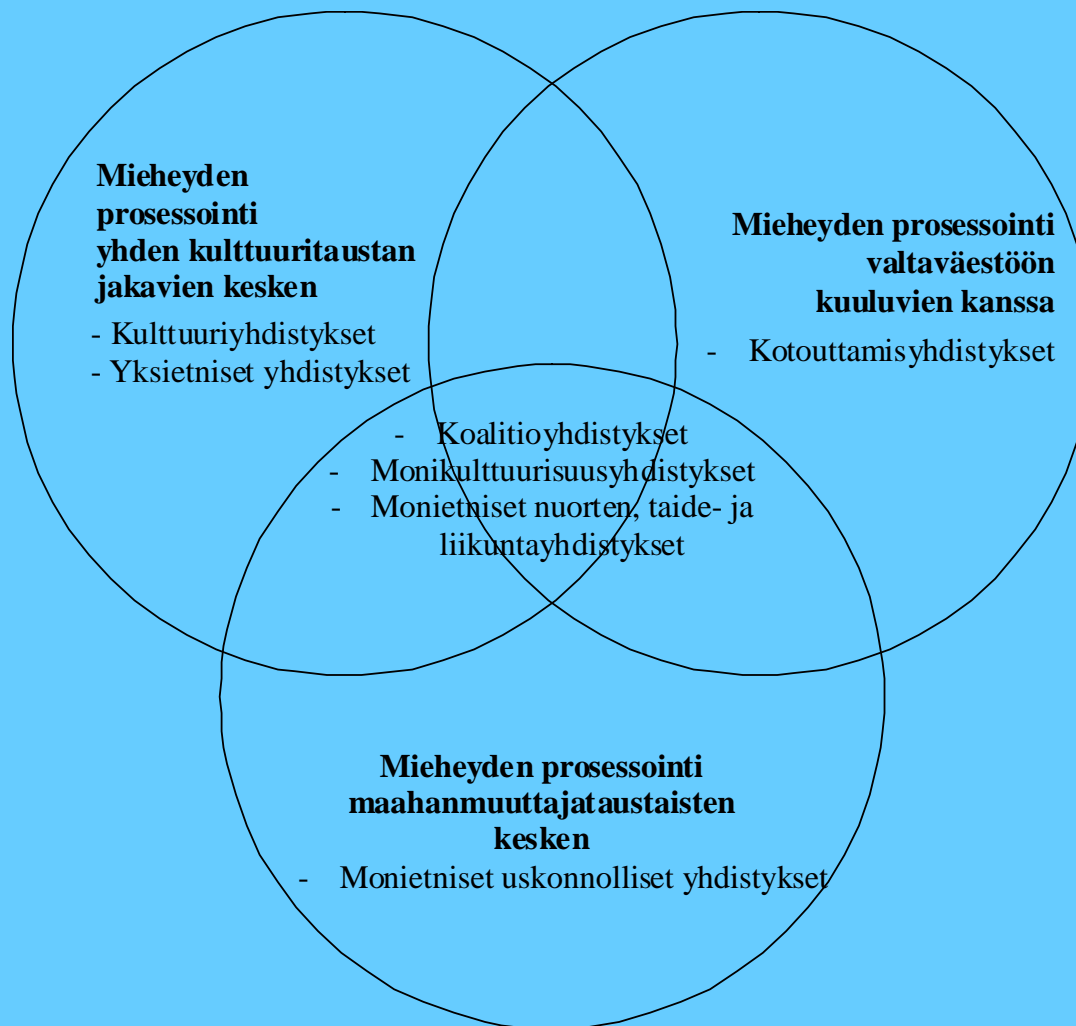
Yhdistykset ja sukupuoli

- Maahanmuuttajayhdistyksillä jonkun verran näkyvää sukupuolisidonnaista toimintaa:
  - Naisten yhdistykset
  - Naisten ja miesten keskustelu- ja harrastusryhmät
- Toiminnan sukupuolisuus pääosin "näkymätöntä":
  - Arkinen kanssakäyminen, organisaatorakenteet ja toiminnan muodot (esim. tietyt liikuntalajit) uusintavat ja rikkovat perinteisiä sukupuolimalleja, -asemia, -suhteita, -järjestyksiä, -rooleja, sekä näitä koskevia käyttäytymis- ja puhetapoja
  - Uusintaminen voi olla tarkoituksenmukaista ja näkyvää (esim. miesten vahvaa asemaa perustellaan kulttuurilla ja uskonnolla)
  - Rikkominenkin voi olla tarkoituksenmukaista (esim. naisten yhdistykset ja monietniset nuorten yhdistykset)

Yhdistykset ja maahanmuuttajamies

- Omat yhdistykset toimivat maahanmuuttajamiehille kohtaamispaikkoina
- Yhdistyksissä kohdataan myös muista kulttuuritaustoista tulevia miehiä
- Monet osallistuvat yhdistyksissä ensimmäistä kertaa kollektiiviseen toimintaan yhdessä naisten kanssa
- Yhdistyksissä vaikuttavat ristiin lähtömaan ja uuden kotimaan sukupuolikulttuuri sekä yksilön omat käsitykset mieheydestä
- Oma "mieheys" voi yhdistyksissä yhtäältä vahvistua, toisaalta tulla haastetuksi ja muuttua
- Yhdistyksissä mieheyttä "kirjoitetaan" jatkuvasti kollektiivisesti uudelleen

Yhdistykset ja maahanmuuttajamies

Johtopäätökset

- Kulttuuri ei automaattisesti määrää yhdistyksissä prosessoituvaa sukupuoli-identiteettiä
- Niin kulttuuri ja kulttuuri-identiteetti kuin sukupuoliakin ovat maahanmuutossa muuttuvia ja keskustelunalaisiksi tulevia asioita
- Yhdistykset ovat keskustelufoorumi, jossa käydään keskusteluja sukupuolesta organisoituneesti omissa yhteisöissä
- Yhdistykset ovat kollektiivinen ääni keskustella muiden yhteisöjen ja viranomaisten kanssa
- Sukupuoli naisten yhdistyksiä ja tiettyjä "alajaostoja" lukuun ottamatta vähän näkyvästi käsitelty asia yhdistyksissä
- Myös muut kuin naisten yhdistykset voisivat ottaa nykyistä aktiivisemmän suhteen sukupuoleen ja järjestää keskustelua, kannanottoja ja toimintaa sukupuoleen liittyvissä asioissa